

1 Kin Dededi Buka Bwa'bwa'ina

2

Solomon Tamana Deiwidi ya Falau Damahi

1 Kin 2:10-12

¹⁰⁻¹² Deiwidi ya kin Isalaela yai bolima 40. Na Hebelon yai bolima faligigi luwaga. Yelusalem yai bolima 33. Solomon tamana Deiwidi ya falau damahi be ya kin, yo hige gonowana sai i famwahimwahiu. Deiwidi ya pe'i Yelusalem yai, na tefana hesa hesana “Deiwidi ena Nu'u” amainiya sa bo'usai.* (*2 Samuwela 5:7; 2 Koleniko 14:1; Nehemaiya 12:37; Isaiya 22:9*)

3

Solomon, Sonoga An'etana ya An'etai.

1 Kin 3:3-5, 7-15

(2 Koleniko 1:3-12)

³ Solomon, tamana Deiwidi ena laulau ya lau watanidi be GUYAU ya fanuha. In moho

* **2:10-12** Deiwidi ena siu kiukiu Yelusalem ganahewana yai hesana Saiyon. Tupina hesana luwaga: “Saiyon Piupiu Hitina” yo “Deiwidi ena Aba Miya.” Tu'ana mate Yelusalem maihala ena aba kepama yo tefa bolima yai. Gadowana te ya famala dodoga lala'i edi aba bo'usaidi. Muliyai habahim Dubu Tabuna amainiya sa ginauli hinaga.

antalamam yo ma'i panepanedi ya gabudi ai piupiu hiti.*

⁴ Aba fadebasae loholohona hesa mate Gibiyon Nu'una yai, habahim nu'u hahaisa enehedi. Logena, Ba'isa Solomon ya lau amainiya be antalamam 1,000 ya gabudi.

⁵ Maihonana eno suwai yai GUYAU ya taumahata Solomon lisina Gibiyon yai. Na GUYAU iyebom, Somo wa fanuha bena E felem mate u an'etai.

Alinana Solomon ya bui, iyen,

⁷ GUYAU egu Yaubada aho te, em tau paisowa wa tolegu ba'isa, tamagu Deiwidi falau damahina. In moho yau doha wawaya kiukiu. Yo tanuwaga paisowana sonogana hige ya sibai.

⁸ Em dodoga wa fasinabodi ganahewadi yai, yau em tau paisowa. Sa ouli wananaha, hige gonowana sai haba i fatilidi.

⁹ Aee-, nuwatuhu sibasiba u felegu haba heyaya yo dudulai E ita lobahidi. Haba em dodoga ita'ita watanidi E sibai. Yena hige u felegu hige gonowagu haba em nu'u la'ila'i te ya ita watan.

¹⁰ Yaubada iyen,

Solomon, em an'eta E fanuha.

¹¹ Egoba miya lofalofa yo fagogo an'etadi wa an'etaidi e am waiyunu bena E wunuidi an'etana

* **3:3** Beyabeyana mate ai piupiu hiti edi antalamam sa gabudi. Muliyai habahim sa fa'obiyodi gon yai hinaga. Hige tu'a yai moho. Nu'u hahaisa dodogadi sa ginauli doha, hige Isalaela dodogadi ibodi.

wa an'eta. In moho sibasiba wa etai be haba dudulai yai dodoga wa foyahidi.

¹² Lisina yai, haba sibasiba E felem be wa sonoga di'oi. Hige sai hesa beyabeyana e fuya matada yai ena sibasiba doha.

¹³ Yo hinaga somo um hige u an'etai mate haba E felem. Haba wa fagogo yo haba sa fa'atitiyem em miya fuyandi yai. Yo hesam haba ya la'i, habahim kin mahudo'idi.

¹⁴ Yena wa awa abiyegu yo egu laugagayo wa lau watanidi doha tamam Deiwidi, haba wa miya lofalofa.

¹⁵ Solomon ya eno obiyo ya nuwatuhu lobahi mate Yaubada ya libama lisina eno suwai yai.

Wawahin Luwaga edi Pilipili Solomon ya Fadudulai
1 Kin 3:16-28

¹⁶ Wawahin matamata heyayadi luwaga sa laoma kin Solomon sa ita be edi pilipili ya fadudulai.

¹⁷ Hesauna iyen,

Egu ba'isa, waihin te luma esega yai 'e gogogo. Ma'egu 'e miyamiya na natugu taumoho E yosi.

¹⁸ E yosi na lahai faihona mulidi yai, waihin te hinaga natuna taumoho ya yosi. Ibomai lumana yai ni 'e miyamiya, hige sai la'i ma'emai.

¹⁹ I'ipana yai, waihin te natuna ya eno hafiti be ya pe'i.

²⁰ I'ipa atipuna E eno tau 'wafu'wafu na natuna pe'ipe'ina ya leyama ya fa'eno

nuwanuwagu yai. Na natugu ya lawen ya fa'eno nuwanuwana yai.

²¹ Hwalahwalalana E obiyo bena natugu E fanom na E ita mate pe'ipe'ina! Ya ifi tatatalima na E ita komakomani'i mate hige natugu.

²² Solomon matana yai wawahin luwaga te, sa liba fai'abi. Hesa iyen,
Hige'e! Pe'ipe'ina um natum na mwahumwahulina yau natugu.

Na waihin bwa'ibwa'ina ya liba fuyo, iyen,
Hige'e, mwahumwahulina, yau natugu.

²³ Habahim, Kin iyen,
Itete iyebom, “Gwama pe'ipe'ina te um natum na mwahumwahulina yau natugu,” na hesa iyen, “Hige'e, mwahumwahulina yau natugu na pe'ipe'ina um natum.”

²⁴ Yo fede, ya liba fuyo iyen,
Baineti au leyama.

Yo fede baineti sa leyama sa felen.

²⁵ Habahim iyen,
Gwama mwahumwahulina au tala dagi be hesa ena tefa na, hesa ena tefa.

²⁶ Waihin bwa'ibwa'ina natuna ya fanuwatohatohaen be ya libalau kin lebena iyen,
Aee-, egu ba'isa! Gwama tabu u tala dagi!
Ma mwahumwahulina waihin ni u felen!

Na waihin hesa iyen,

Hige'e, u tala dagi! Tabu sai u felen.

²⁷ Yo fede kin iyen,
Tabu au tala dagi! Waihin bwa'ibwa'ina au
felen. In tinana wananaha!

²⁸ Ba'isa Solomon wawahin sidohana ena
fafadudulaidi, Isalaela dodogadi sa atahiyen be
sa no'o'en, pa'ana sa ita lobahi mate Yaubada
sibasiba ya felen be dudulai yai ya paisowa.

4

Solomon ena Nu'u La'ina *1 Kin 4:20-21, 25*

²⁰ Solomon ena fuya kin yai dodoga sa gogogo
Diuda yai yo Isalaela yai mate sa ouli wananaha
doha gelegele gabogabo yai. Mahudo'idi sa
kwade pa'ana hige ti guliyam yo hige gadodi ti
magu.

²¹ Solomon ena nu'u ana sigasiga mate: Ifeleti
Ho'owana yai bwauli yo bolima edi aba towa
ati'atipudi yai ya lidi bee-, Filisitani edi nu'u,
yawana ena aba towa yai, na ya lau bee-, Idipi.
Ena fuya yai nu'udi te takesi sa fafamaisa lisina
yai.

²⁵ Ena fuya yai, dodoga mahudo'idi Isalaela yo
Diuda ganahewana yai sa miya daumwali. Dan
duhu la'ina tefa lidilidina yai ya hasahasai ee-,
Belesiba. Adi boga hesa - hesa edi uma'uma
logulogudi yai sa anlogulogu.*

* **4:25** Wain mahinadi yo oyagi doha kuhou sa famala logulogu.

5

Yaubada Ena Luma Abi Nonohana

1 Kin 5:1-6

(2 Koleniko 2:1-18)

¹ Fuyana Taya nu'una edi Ba'isa Hailam mate ya atahiyen mate Solomon sa fasinabo Isalaela edi ba'isa, tamana Deiwidi falau damahina. Yo fede ena dodoga lala'i ya duidi sa lau Solomon lisina, be ena lauto'i sa felen, pa'ana ena fa'ilu loholohona.

² Solomon wasa te ya fatamali fuyoi Hailam lisina iyen,

³ Sidohana tamagu Deiwidi nu'u sadasadai dodogadi mahudo'idi, maidadi sa hiyala ha'a wa siba. Logena be GUYAU ena Yaubada hesana aba fa'atitiyenna Lumana hige i ginauli ya lau ee-, tau hiyalaina GUYAU ya lei hafihafitidi.

⁴ Aho te, GUYAU egu Yaubada, in egu tau hiyala. Mahudo'idi ya liba fataludi be hige waiyunu e heyaheyaya hesa.

⁵ Egu nuwatuhu te, E fanuha ibe GUYAU egu Yaubada hesana aba fa'atitiyenna lumana E ginauli. Doha GUYAU, tamagu Deiwidi ha'a ya faliba iyen, “Natum taumoho E fa'obiyo ba'isa, tau falau damahim haba hesagu aba fa'atitiyenna lumana ya ginauli.”

⁶ Em tau paisowa u falibadi ti lau Lebanon nu'una be oyagi sida egu ti oidi.* Egu tau paisowa haba ma'edi em tau paisowa sa paisowa. Saidon tataudi oyagi oina sa siba na

* **5:6** Sida mate oyagi panepanena yo ya adidili. Oyagina olina, doha mwadawa. Mwadale ni sa ota fuya lofalofa. Doha ulabo, hige somo hesa gonowana i faheyaya.

yau egu tau paisowa sa fakau. Maisa somo wa libaen haba dudulai yai E famaisa watan.

Yo fede, Hailam oyagi ya une'une afuledi Solomon lisina yai. Muli yai Solomon ena tau paisowa, Isalaela dodogadi ou'oulidi 30,000 ya abidi be sa faisagusagu, be oyagi sa feli lawedi luma aba ginaulina yai. 150,000 tatau Solomon hinaga ya toledi, Yaubada ena Luma Tabuna duhudi pa'adi ume'ehudi sa pididi.

6

Solomon Dubu Tabuna ya Fa'obiyo

1 Kin 6:1, 7, 11-14

¹ Solomon ya kin Isalaela yai mate bolima fati na habahim ena tau paisowa sa fatubu Dubu Tabuna sa fa'obiyo Dibi nawalahina yai,* Bayawa An'angogona nawahalina fafaluwagana yai. Na bolima 480 mulidi yai Isalaela dodogadi Idipi sa lau afulen.

⁷ Ume'ehu edi aba sapisapi nu'una yai amainiya dubu ana ume'ehu sa pidi nonohaidi. Lumana sa ginauli mate hige hama, geyageya e aba paisowa ginaulidi ti fapaisowadi. Dubu edi aba fa'obiyona yai powapowati dagugudi hige ti atahiyedi.†

¹¹ Habahim GUYAU ya libalau Solomon lisina, iyebom,

¹² Dubu Tabuna wa ginaginauli te, yena egu laugagayo wa awa abiyedi yo somo E libaedi wa famuli watanidi, lisina yai egu liba fasunuma

* **6:1** 1 Kin 6:1, Diusi edi kalenda yai Nawalahina hesana Dibi mate ita eda kalenda yai: Epolo e Mei. † **6:7** Yaubada sa fa'atitiyen be Dubu Tabuna aba fa'obiyona yai hige ti koi dagugu.

haba E fawananaha lisim yai, doha tamam
Deiwidi lisina yai E ginauli.

¹³ Haba maidagu egu dodoga Isalaela E miya,
ibege ya lau afuledi.

¹⁴ Yo fede Solomon Dubu Tabuna ya
ginauli fa'ofi.

8

Yali Aba Husanina sa Leyama Yaubada ena Luma
1 Kin 8:1, 3-6, 10-11, 22-23, 27-30, 41-43

¹ Habahim Isalaela ganahewadi yai sulu hesa -
hesa yo boga hesa - hesa babadadi Ba'isa
Solomon ya yoga gogondima Yelusalem yai na ya
falibadi bena GUYAU ena yali aba husanina* sa
bahe hasa'en Deiwidi ena nu'u, Saiyon.†

³ Fuyana Isalaela babadadi sa mahano, tau
antallasam yali aba husanina sa bahei.

⁴ Tau antallasam yo sulu Lewi tataudi GUYAU
ena yali aba husanina yo Palai Tabuna ma
ginaulina sa bahe hasaedi Yaubada ena Luma.

⁵ Solomon yo Isalaela dodogadi mahudo'idi sa
fa'oigogoma yali aba husanina hafohafona yai.
Sipi yo bulumakau boludi sa an'antallasamedi,
hige gonowana ti fatilidi.

⁶ Habahim tau antallasam GUYAU ena yali aba
husanina sa leyama Yaubada ena Luma Tabuna

* **8:1** *Yali Aba Husanina* hesana hesa mate “Laugagayo Aba Husanina” pa'ana beyabeyana, laugagayo GUYAU mate Mose ya felen, Mose wa ya toledi bogesina ganahewana yai te. † **8:1** Siu hesa Yelusalem ganahewana yai, hesana mate *Saiyon - Deiwidi ena tefa.*

ganahewana, be Bili Fafatabuna Wananaha yai, Anelu hesadi Selubim mabedi ubudi yai, sa tole.

¹⁰ Tau antalasam Bili Fafatabuna Wananahana yai sa kalamahanoma mate GUYAU ena Luma Tabuna yada ya fakou

¹¹ be tau antalasam hige edi paisowa ti ginauli pa'ana GUYAU namanamalina yadana ya lidima Luma Tabuna ya famohafu.

²² Habahim Solomon, GUYAU ena aba antalasam hafohafona yai ya obiyo, Isalaela dodogadi nuwanuwadi yai na nimana ya lolo hasaedi galewa,

²³ na ya lau'u'ula iyebom,

Isalaela ema Yaubada! Hige Yaubada hesa galewa yai e tano'ubu yai doha um. Um em tau paisowa sai gadosisi yalina ma nuwa ofi fahina ya famuli watan mate em gadosisi yalina wa fawananaha lisina yai.

²⁷ In moho Um Yaubada! Hige gonowana ai tano'ubu u miya, hige'e wananaha. Galewa hinaga hige i la'i haba ainiya u miya, be Luma Tabuna E ginauli te ya kiu wananaha, hige gonowana ainiya u gogo. (*Paisowa 7:29*) (*Isaiya 66:1*)

²⁸ Aee-, GUYAU egu Yaubada, yau em tau paisowa! Egu lau'u'ula aho te, u atahi be somo E an'etai, u fawananaha.

²⁹ Beyabeyana wa libaen uwen, “Ainiya haba ami fadebasaegu be aee-, GUYAU! Dubu Tabuna te, i'ipa yo lahai u ita watan. Amaite'i E lau'u'ula laowa te, u atahi.

³⁰ Yau yo em dodoga Isalaela, ema an'eta u atahi. Yena E sana lau nu'una be E lau'u'ula mate

em aba miya Galewa yai, ainiya ema lau'u'ula u atahi, na ema heyaya u nuwatuhu afuledi.”

⁴¹ Yena ta'owawa eda lofalofa yai sa laoma hesam debana yai.

⁴² Na dodoga sa sana lau Luma Tabuna lisina be sa lau'u'ula, haba sa atahi mate hesam ya la'i, yo em gigibwali yo ginauli lala'i wa ginaulidi haba sa atahiyedi.

⁴³ Em aba miya galewa yai, ainiya edi an'eta u atahi be haba dodoga mahudo'idi tano'ubu yai te hesam sa sibai yo sa fa'atitiyem doha ai em dodoga, Isalaela. Haba sa sibai Luma Tabuna E ginauli te, mate hesam edi aba fa'atitiyenna.

10

Siba Nu'una Hatafelena ya Lau Solomon ya Antaumanai 1 Kin 10:1-9

¹ Solomon hesana ya la'i yo GUYAU sidohana ena fafa'atitiyenna wasana Siba edi Hatafele ya atahiyen yo fede ya lau lebena be fati'o po'ipo'idi ya fati'oi.

² Ma afa haidana tau paisowa peidi, an'an aba fahahadi, gole la'ila'i yo ume'ehu wasawasadi kamela sa fabaheidi, na sa lau Yelusalem. Sa mahano mate ena nuwanuwatuhu mahudo'ina Solomon ya faliba.

³ Ena fati'o mahudo'ina Solomon ya buidi, hige fati'o hesa i po'i lebena yai.

⁴ Solomon ena sibasiba ya atahi, yo Luma Tabuna la'ila'ina ya fa'obiyo, ya ita.

⁵ Kalahe hatahata yai, yo tatau lala'i sidohana edi ta'ata'ai, yo ena tau paisowa lala'i edi leli

lolofa loholohodi yo nomnom kaputidi tau felefele mate Siba Hatafelena ya itadi. Antalam gabugabudi Solomon ya antalamendi GUYAU ena Luma Tabuna yai hinaga ya itadi, be ya no'o heyaya.

⁶ Hatafele ya libalau Kin Solomon lisina, iyen, Em sibasiba yo ginauli lala'i wa ginaulidi wasadi egu nu'u yai E atahiyedi mate wananaha!

⁷ Fuyanna hige ya kawawananaha ee-, E laoma amaite'i matagu yai E itadi, habahim E kawawananaha. In moho somo sa falibagu mate begana moho, em sibasiba yo em fagogo ya la'i wananaha, habahim somo E atahiyen.

⁸ Em tatau nuwadi sa kwade, yo tatau lala'i safaluma fuya ou'ouli ai matam sa obiyo na em sibasiba libadi sa ata'atahiyedi mate sa kwade hinaga.*

⁹ GUYAU em Yaubada E fadebasae. In ya ita faloholohom be ya fa'obiyom Isalaela edi kin. GUYAU ena gadosisi ota'ota fahina Isalaela enehedi be ya fa'obiyom kin. Haba Isalaela dudulai yai yo loholoho yai wa foyahidi.

11

GUYAU Alinana Solomon ya Mo'a Peiyen

1 Kin 11:1-5, 7-13, 42, 43

¹⁻² GUYAU hige i fanuha bena Isalaela yaubada bwalabwala ti fadebasaedi. Debana yai ya

* **10:8** Buka haisa sa uli “Em tatau nuwadi sa kwade,” na haisa ti uli “lalahum nuwadi sa kwade.”

liba fanuwa tagudi tabu nu'u haisa wawahinidi ti faidi. (*Diutelonomi 17:14-20; 1 Samuwela 10:25*)

Solomon lalahuna boludi ganahewadi yai tausomo ya fanuha wananahaidi mate itete: Kin Falonatuna, Mowabi, Amon yo Idom, Sidon yo Hiti wawahinidi. Ganahewadi yai mate Falonatuna ya fanuha wananahai.

³ Yo hatafele 700 ya faidi, na 300 mate ena fayofayo tau abidi. Yo fede sa foya ponoli.*

⁴ Solomon ena tautaula'i yai, lalahuna sa lawen be edi yaubada ya fadebasaedi. Tamana Deiwidi ena laulau hige i lau watan be GUYAU Yaubada i fadebasae.

⁵ Sidon edi yaubada bwalabwala Asiteleti† yo Amon edi yaubada heyaheyayana hesana Moleka, mate Solomon ya fadebasaedi. (*Paisowa 7:43*)

⁷ Yelusalem ganamulina tefa saisaina piupiu hitina yai, Mowabi edi yaubada heyayana hesana Kemosi yo Amoli edi yaubada heyayana Moleka aba fadebasaedi Solomon ya ginaulidi.

⁸ Afa lalahuna mahudo'idi ya fagonafidi, be haba mulamula panepanedi yo antalasang hahaisa sa gabudi edi yaubada lisidi.

⁹ Isalaela edi GUYAU yo edi Yaubada ya taumahata ma luwaga Solomon lisina yai. In moho ya mo'a peiyen. Yo fede GUYAU manana ya bala,

¹⁰ pa'ana ha'a ya falaugagayo tabu yaubada haisa i famuli watanidi. In moho Solomon hige

* **11:3** Dubu tanutanuwaga bena lahudi esege. I Timoti 3:2 yo I Timoti 3:12. † **11:5** Asiteleti aniyona mate kipwala.

ena laugagayo i lau watan.

¹¹ Yo fede Yaubada ya libalau lisina iyen, Somo E falibam hige u lau watan na em nuwatuhu moho wa lau watan. E angwala mate em dudulai haba E abifahi be em tau paisowa E felen.

¹² In moho pa'ana Deiwidi mate tamam, be haba hola em aba ta'ai yai wa miyamiya. Natum haba hola E bagi watan ee-, ya famala kin, habahim em aba ta'ai haba E abifahi.

¹³ In moho, ibege nu'u mahudo'idi ya abifahidi lisina yai, haba sulu esega E felen egu tau paisowa Deiwidi debana yai, yo Yelusalem debana yai, pa'ana E fasinabo.

Delebowam ma'ena Ba'isa Solomon sa Lulu
1 Kin 11:26-33, 35, 40, 42-43

²⁶ Nebati natuna Delebowam, ya liba fai'abi Kin Solomon lisina yai hinaga. In ena tau paisowa hesa la'ila'i na ena nu'u mate Seleda taonna, Ifelaim nu'una yai. Tinana hwabuhwabu, hesana Seluwa.

²⁷ Delebowam sidohana ena liba fai'abi kin lisina yai dedena doha ite: Solomon tamana Deiwidi, ena taon Yelusalem halu hobodi ya lau famohafu yo ganana tamotundi ya ginauli fuyo'idi. (1 Kin 9:15)

²⁸ Delebowam in tau paisowa loholoho na Solomon ya ita mate gonowana, be ya tole Sulu Manase yo Ifelaim edi paisowa pelena tau ita watanina.

²⁹ Fuya hesa Yelusalem ganamulina yai, Delebowam eda'eda yai ya laulau na Ahaida, Silo edi Peloweta mate ya failobahi. Hige sai hesa

ma'edi, ibodi moho. Na peloweta wa luhuluhu falifalihuna ya luhufi.

³⁰ Ahaida luhuluhu fwaufwauna tauna yai ya abifahi be ya kamgigi senana safuhudohudo'i luwaga.

³¹ Habahim Delebowam ya faliba iyen,

“Sena safuhudohudo'i u abidi, enehem, pa'ana GUYAU, Isalaela edi Yaubada ya liba iyen, ‘U ita'ita, Yau mate, Solomon haba E kamfahi ena aba tanuwaga nu'una yai na sulu safuhudohudo'i haba E felem.”

³²⁻³³ Solomon ya ta'ai mulimuliyegu. Egu laulau hige i laulauwedi. Yo fede ya lau'u'ula lau Sidon edi yaubada bwalabwala waihin hesana Asitoleti, Mowabi dodogadi edi yaubada, Kemosi yo Amon dodogadi edi yaubada, Moleka lisidi hinaga. Hige loholoho i ginauli matagu yai yo egu liba yo laugagayo hige i lau watanidi. Hige doha tamana, Deiwidi ena laulau. Deiwidi egu tau paisowa na Isalaela suludi mahudo'idi ganahewadi yai E fasinabo yo Yelusalem hinaga E fasinabo, yau, enehegu. Debadi yai sulu esega moho haba E biya afulen be Solomon hola ya ita watan.

³⁵ Peloweta Ahaida ya libalau Delebowam lisina, iyen,

Isalaela dodogadi haba E abifahidi Solomon natuna ena aba ba'isa nu'una yai, na haba sulu safuhudohudo'i E felem.

⁴⁰ Kin Solomon ya anpate bena Delebowam ya wunui. In moho Delebowam ya gela be ya lau Idipi. Be Sisaki Nu'una yai ya miya ee-, Solomon ya pe'i.

⁴² Solomon, Isalaela mahudo'ina ya ita watan mate bolima la'ina 40.

⁴³ Habahim ya pe'i be tamana Deiwidi ena Nu'u yai sa bo'usai.‡ Yo fede, natuna Lehebowam ya falau damahi.§

12

Isalaela Dodogadi ma'edi Kin Lehebowam sa Lulu
1 Kin 12:1-20

¹ Isalaela dodogadi sa fa'oigogo Sekem yai na Solomon natuna, Lehebowam ya lau amainiya bena sa fa'obiyo edi kin.

²⁻³ Nebati natuna Delebowam ya lau Idipi pa'ana Kin Solomon ya 'wasabuwen. Fuyanna Idipi yai wasa ya atahiyen mate Solomon ya pe'i, yo natuna sa fa'obiyo kin, mate ya fuyoma. Yo fede, Delebowam ana liba sa fatamali be maidana Isalaela mahudo'idi sa lau Kin Lehebowam lisina be Delebowam iyen,

⁴ Tamam, Solomon paisowa mwahumwahudi ya felemai, na um tabu em abi'abimai doha. Haba em ita wata ganahewana yai 'e miya.

⁵ Alinadi Kin Lehebowam ya bui iyen,
Au lau lahai faihona habahim ami fuyoma lebegu.

Yo fede dodoga, sa lau.

‡ **11:43** Deiwidi ena siu, hesana hesa mate Saiyon hinaga.

§ **11:43** Sulu hahaisa sidohana sa bili daili be kin hesa sa fa'obiyo. Sulu esega dumaduma ya ota be Solomon natuna Lehebowam wa ya ita watan.

⁶ Mulidi yai, Kin Lehebowam tamana tau sagusaguhina, iti Solomon ena tau paisowa lala'i ya fa'oilibadi iyen,
 Dodoga haba somo E falibadi?

⁷ Ena liba sa bui tiyen,
 Yena wa fanuha dodoga wa saguhidi, edi nuwatuhu bena wa lau watan, haba em ita wata ganahewana yai sa miyamiya.

⁸ In moho Lehebowam edi nuwatuhu ya 'waiyo'o'en na ana hiti tataudi, enehena sa paipaisowa, ya fa'oilibadi.

⁹ Ya fati'oidi iyen,
 Emi nuwatuhu somo? Dodoga sa libaliba laoma lisigu tiyen, “Ema paisowa u famalahadi, tabu doha tamam ena fuya yai.”
 Haba somo E falibadi?

¹⁰ Ana hiti tataudi alinana sa bui tiyen,
 Dodoga aho sa falibabam tiyen, “Ema paisowa u famalahadi, u falibadi uwe, ‘Yau doga nuwa po'ipo'igu, hige doha tamagu!

¹¹ In paisowa mwahumwahudi ya felemiu na yau haba mwahumwahu wananahadi E felemiu!
 In balawa yai ya talaimiu na yau haba seni yai E talaimiu.”

¹² Lahai faihona mulidi yai Delebowam ma'ena dodoga mahudo'idi sa fuyo Kin Lehebowam lisina be edi fati'o buina sa abi doha ha'a Kin Lehebowam ya libaen iyen,
 Lahai faihona mulidi yai au fuyoma lisigu.

¹³ Ba'isa Lehebowam dodoga lala'i hige edi liba i lau watan na ya liba si'osi'ololo lau lisidi.

14 Ana hiti tataudi moho edi nuwatuhu ya lau watan. Ya liba iyen,

Yau doga nuwa po'ipo'i wananahana, hige doha tamagu! Tamagu paisowa mwahumwahudi ya felemiu na yau haba mwahumwahu wananahadi E felemiu! In balawa yai ya talamiu na yau haba seni yai E talamiu!

15 GUYAU ya fanuha bena doha ite ya tubu. Logena, Kin Lehebowam hige dodoga edi liba i lau watan be haba GUYAU ena liba fasunuma Delebowam lisina yai, aniyona ya tubu doha Peloweta Ahaida ya libaen. (1 Kin 11:29-30)

Isalaela Nu'una, sa Daili Luwagai

1 Kin 12:16-20

16 Isalaela dodogadi sa nuwatuhu lobahi kin hige i fanuha bena edi nuwatuhu i lau watan be sa faliba tiyen,

Ai hige Desi natuna ye Deiwidi ana boga tefana!

Ai hige ena sulu dodogadi!

Isalaela dodogada ta fuyo eda nu'u,

Deiwidi laulauwewena haba ena dodoga ya ita watanidi!*

Yo fede Isalaela dodogadi sa fuyo hasa edi nu'u.

17 In moho, Isalaela dodogadi salumadi sa miyamiya Diuda taondi yai, Lehebowam hola ya ita'ita watanidi.

18 Isalaela dodogadi, kin ya duidi be pele yai sa paipaisowa. Tau ita'ita watanidi mate taumoho

* **12:16** Fuyanna yai mate nu'una sa faitamo daili, be ya famala nu'u luwaga: Hesa hesana Isalaela na hesa hesana Diuda.

hudo'i hesana Adonilam. Kin Lehebowam taumoho te, ya fatamali lawen Isalaela lebedi bena sidohana haba ya fafuyodima ena ita wata ganahewana yai. In moho sa lau umehe'ui be ya pe'i. Lehebowam feula ya gelu ena saliyoti yai be ya fuyo Yelusalem.

¹⁹ Fuyanna yai ya laoma ee-, aho ite, Isalaela suludi tefa lidilidi yai yo Deiwidi laulauwewena sa faitole muli.

²⁰ Fuyanna Isalaela dodogadi sa atahiyen mate Delebowam Idipi yai ya fuyoma be sa yoga lawen edi aba fa'oigogo yai be sa fa'obiyo Isalaela suludi mahudo'idi edi kin. Sulu Diuda moho ya miya esegahi Deiwidi laulauwewena ena ita wata ganahewana yai.†

Delebowam, Yaubada ena Liba Hige i Lau Watan
1 Kin 12:25-31

²⁵ Nu'u piupiu hitidi Efalaime nu'una yai, Kin Delebowam, Sekem taonna ganana ya fa'obiyo na amainiya ya miya. Habahim ya aulaha ya lau be nu'u hesa hesana Penuweli ganana ya fa'obiyodi.

²⁶⁻²⁷ Fuya hesa Delebowam ya nuwanuwatuhu iyen,

Isalaela dodogadi sa hasahasai Yelusalem edi ainauya sa an'antalasamedi GUYAU ena Luma Tabuna yai na ibe sa fuyo Diuda dogana, Kin Lehebowam lisina, haba sidohana? Haba sa wunuigu na egu nu'u yai te, Lehebowam haba sa fa'obiyo edi kin.

† 12:20 Muli yai, Sula Beniyamin yo Diuda sa falau esegahidi.

²⁸ Delebowam ena nuwatuhu ena tatau sibasibadi ya falibadi be sa ehe watawatan. Yo fede bulumakau nanatuna oitaudi luwaga gole yai ya ginaulidi. Habahim Isalaela ya falibadi, iyen,

Ami laulau Yelusalem, fadebasae ana halulu mate eda'edana ya lofa. Aee-, Isalaela! Emi yaubada E ginaulidi, au laoma au fadebasaedi. Iti logedidi, Idipi yai sa foyahimiu.

²⁹ Bulumakau oitauna gole Beteli yai ya tole na hesa Dan yai,

³⁰ be ginaulidi te, sa famala heyaya, pa'ana dodoga sa laulau'u'ula lau lisidi. Eda'eda ya lofa in moho sa lau Dan be sa lau'u'ula lau hesa lebena.

³¹ Delebowam piu yai aba lau'u'ula ya lau ginauli hinaga na dodoga gaibu ya fasinabodi tau antalasam. In moho iti hige sulu Lewi.

Fuyandi yai Delebowam mate Isalaela edi kin na Lehebowam mate Diuda edi kin. Lehebowam ya kin boliman 17. Ena fuya kin mate Diuda dodogadi sa laulau'u'ula lau yaubada oitau lebedi na Idipi sa laoma Diuda sa hiyalaidi be Yaubada ena Luma Tabuna ginaulidi yo kin ena luma ginaulidi hinaga sa lawedi. Lehebowam yo Delebowam fuya ou'ouli sa lululu fuyo'idi.

Fuyanna Lehebowam ya pe'i, natuna Abaidiya ya famala kin be Diuda nu'una ya ita watan boliman faihona. In hinaga Delebowam ma'ena sa lululu. Ya pe'i mate natuna Asa ya famala Diuda edi kin. Asa ya kin bolima 41. Asa mate kin loholohona yo ya laulau'u'ula lau Yaubada lisina. Diuda dodogadi edi yaubada bwalabwaladi ya hiyalaidi. Isalaela

*edi kin Ba'asa ma'ena sa hiyahiyala fuya ou'ouli.
Asa ya pe'i mate natuna Diyosafati ya famala
Diuda edi kin.*

*Isalaela ganahewana yai Delebowam natuna
Nadaba mate kin heyahayana. Yo kin hahaisa
mulina yai sa heyaya hinaga.*

*Nadaba ya kin bolima luwaga. Habahim Ba'asa
ya wunui, yo Nadaba yo ana boga mahudo'idi
hinaga ya wunuidi. Ba'asa ya kin bolima 24
habahim ya pe'i.*

*Natuna Ela ya kin be Isalaela ya ita watandi
bolima luwaga. Habahim ena hiyala tau
lau kulukuluwenna hesana Simili mate Kin Ela ya
wunui, habahim ibona ya fa'obiyo fuyoi be ya kin.*

*In moho hiyala tau lau kulukuluna Omili sa
fa-kin. Habahim, Simili ibona ya wunu fuyoi, na
Omili ya kin boliman 12, habahim natuna Ahaba
ya kin, Isalaela yai, bolima 22.*

16

*Isalaela Edi Kin Hesa Hesana Ahaba
1 Kin 16:30-33*

³⁰ Omili natuna Ahaba laulau heyahayadi ya
ginaulidi Yaubada matana yai. Hige sai hesa ena
laulau doha.

³¹ Ena laulau doha Delebowam. In moho ya
di'o wananaha be ya falau maimaiti mate Sidon edi
kin Eteba'ala natuna Desabela ya fai hinaga, yo
fede ya fatubu Ba'ala ya fadebasae.

³² Samaliya yai dubu ya ginauli, Ba'ala enehena,
ganahewana yai aba antalasam ya ginauli.

³³ Ahaba, hinaga Aselaha, oitauna duhuna ya
bono be Isalaela, edi GUYAU yo edi Yaubada ya

famanabala. Pa'ana Isalaela edi kin mahudo'idi heyaya sa ginaulidi, mate sa lau fuyoma. Na in ya di'o wananaha.

17

Atai'a, Ilaidiya sa Fakalahe

1 Kin 17:1

¹ Tisibi dogana hesana Ilaidiya, Gileyada nu'una yai ya gogogo, ya libalau Ahaba lebena iyen,

E liba dudulai Isalaela edi GUYAU yo edi Yaubada E fafadebasae matana yai mate haba bolima fisa ibege usa yo kipwala bwasiludi, ya lau ee-, ana sigana yau E liba.

Yo fede hige usa yo hige kalahe boliman lofalofa.

Hwabuhwabu Selafata yai

1 Kin 17:8-24

⁸ Habahim GUYAU ya libalau Ilaidiya lisina. Iyen,

⁹ Itete na u lau Selafata yai u miya, Sidon taonna sadaina yai. Hwabuhwabu hesa amainiya E faliba haba ya fakalahem.

¹⁰ Yo fede Ilaidiya ya lau Selafata. Fuyanna ya mahano lau, hwabu oyagi ya tanotano gogo ya ita taon aba luhuluhu launa yai. Yo fede ya yoga lau lisina iyen,

Aee-, ibe gonowana ho'owa begana hului yai wa leyama be agu E nom.

¹¹ Ya laulau ho'owa ana halulu na ya yoga fuyo iyen,

Aee-, fwalawa agu begana hinaga u abi.

¹² Hwabu ya libalau Ilaidiya lisina iyen,
 Wananaha GUYAU em Yaubada ya
 mwahumwahuli na hesana yai E falibam mate
 hige agu fwalawa. Agu fwalawa ni, nima gogo
 esega yo oliwe masina begana wananaha
 fuhena yai. Oyagi E tanotano gogo te, bena E
 lau luma be ma natugu ama an'an ofi'ofina E
 gabu be 'e an. Na mulina haba 'e miyamiya
 moho ee-, 'e pe'i.

¹³⁻¹⁴ In moho Ilaidiya ya libalau kaihwabu
 lisina iyen,

Tabu u 'wasabu! GUYAU Isalaela edi Yaubada
 ya liba iyen, “Fwalawa huliuna yo oliwe
 masina fuhena ibege i ofi ee-, GUYAU usa ya
 leyama be tanohi ya fa'wau!” Be u lau luma na
 somo wa libaen, u ginauli watan. Bwai'ibwa'ina
 bena fwalawa agu begana wa ginauli.
 Habahim somo ota fahina begana, ma natum
 ami wa gabu.

¹⁵ Yo fede ya lau luma be somo Ilaidiya ya faliba
 mate ya ginauli watan. Habahim, Ilaidiya yo
 waihin ma natuna, lahai ou'ouli mate adi kalahe,

¹⁶ doha ha'a GUYAU ya liba fasunuma Ilaidiya
 lisina yai fuyanna iyen,

Fwalawa huliuna yo oliwe masina fuhena
 ibege ti ofi.

¹⁷ Fuya hesa, waihin ni natuna ya lepa. Ana
 lepa ya fala'i be ya pe'i.

¹⁸ Yo fede ya libalau Ilaidiya lisina iyen,

Aee-, um Yaubada ena peloweta! Sidohana be wa ginauli doha ite lisigu yai? Wa laoma ite bena egu heyaya wa fa'itagu logena natugu wa wunui?

19 Na Ilaidiya ya libalau lisina iyen,
Natum u leyama.

Ilaidiya gwama wa, silanna ya abi hwabu nimana yai be ya hasaen bili, be ya fa'ota lidiyen Ilaidiya ena aba eno'eno yai.

20 Habahim ma alina la'ila'ina ya lau'u'ula lau GUYAU lisina iyen,

Aee-, GUYAU, egu Yaubada! Sidohana be hwabu te wa fakamkamna? Ya tau'ulu be lebena yai E miya, na aho natuna wa kamfunuhi be ya pe'i?

21 Yo fede Ilaidiya, silan ya hoba tawan ma faihona, na ya tan GUYAU lisina iyen,

Aee-, GUYAU, egu Yaubada! Gwama te u famwahuli fuyoi.

22 GUYAU mate Ilaidiya ena tan ya atahi yo fede gwama ya mwahuli fuyo,

23 be Ilaidiya ya bahe lidiyen tinana ya felen, na iyen,

Wa ita. Natum ya mwahuli!

24 Waihin ya libalau Ilaidiya lisina iyen,

Aho te E siba um Yaubada ena peloweta be somo wa libalibaedi mate wananaha GUYAU ya libalibawa lisim.

18

Ilaidiya yo Ba'ala ena peloweta

1 Kin 18:1-2, 17-46

¹⁻² Fuya ya lofa hige i usa na guliyam la'ila'i Samaliya yai. Boliman fafaihonana yai GUYAU ya libalau Ilaidiya lisina iyen,

U lau Kin Ahaba u failobahi na usa haba E fatamaliyawa tanohi.

Yo fede Ilaidiya ya lau kin Ahaba ya failobahi.

¹⁷ Fuyanna Ahaba, Ilaidiya ya ita, mate ya libalau lisina, iye,

Um logem pilipili wa laulau ginauli Isalaela nu'una yai?

¹⁸ Ilaidiya, Ahaba alinana ya bui iye,

Yau hige pilipili hesa Isalaela yai ya ginauli. Um yo tamam ma'ana boga moho pilipili ami ginaginaulidi. GUYAU ena laugagayo hige au famuli watanidi yo ami laulau'u'ula lau Ba'ala oitaudi lisidi.

¹⁹ Aho te, Isalaela dodogadi mahudo'idi u yoga gogondima Kameli ai Tu'ana. Ba'ala ena peloweta ou'oulidi 450 yo Aselaha ena peloweta 400, mate Desabela ena hatahata yai sa kalakalahe, u ledima.

²⁰ Yo fede Ahaba liba ya fatamali lawen Isalaela nu'una mahudo'ina be dodoga mahudo'idi yo peloweta sa fa'oigogoma Kameli Tu'ana yai.

²¹ Habahim Ilaidiya dodoga matadi yai ya obiyo na iyen,

Nuwamiu hige au fadosidi feufeulaidi, pa'ana nuwatuhi luwaga sa fai'abi ganahewamiu yai. Yena GUYAU, in Yaubada, beti au famuli watan;

na yena Ba'ala, in yaubada, beti au
famuli watan!

In moho, dodoga hige somo ti libaen.

²² Yo fede Ilaidiya ya libalau lebedi iyen,

Yau GUYAU ena peloweta, ibogu moho E
miyamiya, na Ba'ala ena peloweta ou'oulidi
450.

²³ Bulumakau tamo'ana luwaga au ledima
lebemai. Ba'ala ena peloweta haba bulumakau
esega sa abi be sa wunui. Ai mulina haba sa
nigohi be sa fa'ota oyagi ai hewadi, antalasam
aba gabuna katakatanna yai, in moho oyagina
tabu ti yufi. Bulumakau hesa haba yau E
abi nonohai be ai oyagi hewana E fa'ota na
oyagina ibege ya yufi hinaga.

²⁴ Habahim ami lau'u'ula lau emi yaubada
lisina na yau haba E lau'u'ula lau egu GUYAU
lisina. Yaubada tau somo eda lau'u'ula ya atahi
be oyagi ya ala mate logenana yaubada
wananahana.

Yo fede dodoga mahudo'idi sa ehe watawatan.

²⁵ Habahim Ilaidiya ya libalau Ba'ala ena
peloweta lisidi iyen,

Ami ouli wananaha. Emi antalasam au
ginauli bwa'iyen. Bulumakau hesa au
abi nonohai. Tabu oyagina au yufi na au
lau'u'ula lau emi yaubada lisina.

²⁶ Yo fede bulumakau esega sa abi nonohai be sa
tole antalasam aba gabuna katakatanna hewana
yai, na hwalahwala sa lau'u'ula lau Ba'ala lisina
ya lau ee-, maimailafi. Sa lau'u'ula ma alina
la'ila'idi tiyen,

Aee-, Ba'ala, ema lau'u'ula te, u atahi!

Antalasangaba gabuna katakatanna sa ginauli wa sa saga fata'i'ili, in moho edi lau'u'ula hige sai hesa buina i leyama.

²⁷ Maimailafina Ilaidiya ya fatubu ya lau faliuhwa'edi. Iye,

Au lau'u'ula la'ila'i! In yaubada wananaha! Bena somo i nuwanuwatuhui. Ye bena i mode ye i adau. Nuwana i eno, au fanohi!

²⁸ Yo fede sa lau'u'ula ma alina la'ila'idi na edi abi'abi sa laulauwedi - baineti yai sa antomotomo fuyo'idi yo alahiya yai sa gwaligwali fuyo'idi ee-, 'wasinadi sa didi.

²⁹ Ma alina la'ila'idi sa lau'u'ula ee-, maimailafi, na antalasangaba maihalana ya talai hige dagugu hesa, hige sai la'i edi lau'u'ula i atahi.

³⁰ Habahim Ilaidiya dodoga ya yogaidi. Iye, Au laoma lebegu.

Yo fede sa laoma lebena be GUYAU ena antalasangaba katakatanna talotalopana, ya ginauli fuyoi,

³¹ Habahim ume'ehu safuhudohudo'i luwaga ya abidi. Ume'ehu esega mate sulu esega - esega Isalaela ganahewana yai fafa'ilalana. Sulu te mate Iyakobo nanatuna hesadi. Na In mate hesana hesa GUYAU ya tole: Isalaela.

³² Ume'ehu te lisidi yai, antalasangaba gabuna katakatanna ya ginauli. Ya famala GUYAU hesana aba fa'atitiyenna. Habahim dulein ya sala, antalasangaba gabuna katakatanna ya fata'i'ili, gonowana ho'owa la'ina 15 lita ainiya sa fagoi.

³³ Oyagi ya fata'u antalasam katakatanna hewana yai. Habahim bulumakau ya nigohi be ya toledi oyagi hewadi yai na iye,

Ho'owa au yahi be hulu lala'i fati au famohafudi, na ai hulu ami yahidi be ami fagoi lawen antalasam ma oyagina ai hewadi.

³⁴ Ya falibadi iyen,
Au yahi boda be ai hulu au fagoi!

Be sa ginauli fuyoi. Fafaihonana ya liba iye,
Au ginauli fuyoi!

Be sa ginauli ma faihona.

³⁵ Ho'owa ya didi lidi be katakatan ho'owa ya si'u fata'i'ili be dulein ya famohafu.

³⁶ Maimailafina, antalasam maihalana yai, peloweta Ilaidiya ya lau katakatan sadaina yai be ya lau'u'ula. Iyen,

Aee-, Abelaham, Isako yo Iyakobo edi
Yaubada! Aho ite bena wa famahata wananahaim mate um Isalaela edi
Yaubada yo hinaga u famahata mate yau em tau paisowa. Ginauli mahudo'ina wa falibagu be E ginaulidi hinaga bena wa famahatadi.

³⁷ Aee-, egu lau'u'ula te u atahi! Haba dodoga sa siba, mate um GUYAU Yaubada yo, nuwadi wa buidi, um lisim yai.

³⁸ Ma'esega na, GUYAU ena oyagi ala'alana galewa yai ya lidima be bulumakau, oyagi, ume'ehu yo tanohi, ya gabu fa'ofinidi yo ho'owa duleinna, hinaga ya tofi faguma.

39 Fuyanna dodoga mahudo'idi laulau te sa ita mate, sa hoba lidi tanohi yai na sa tantan tiyen,
 Wananaha, GUYAU, In Yaubada!
 GUYAU, In Yaubada!

40 Na Ilaidiya ya libalau lisidi iyen,
 Ba'ala ena peloweta au tohaidi, tabu la'i au falau!

Yo fede dodoga wa Ba'ala ena peloweta mahudo'idi sa tohaidi, be Ilaidiya ya foya lidiyedi Kison Gonna yai be amainiya sa wunuidi.

41 Na Ilaidiya ya libalau Ahaba lisina iyen,
 Usa la'ila'i ya laolaoma daguguna E atahi. U lau somo am u an yo u nom.

42 Yo fede kin Ahaba ya lau ya an'an, yo somo ana ya nom, na Ilaidiya mate ya hasai Kameli Tu'ana yai be ya dulu lidi tanohi yai. Kuluna ya tole tulina luwaga solasoladi yai, na ya lau'u'ula.

43 Habahim ena tau paisowa ya faliba iyen,
 U leu be gabogabo u ita.

Yo fede ya leu be ya ita'ita lau gabogabo yai. Na ya fuyom Ilaidiya ya faliba iyen,
 Hige somo hesa ya ita amainiya.

Ilaidiya ena tau paisowa ya dui fuyoi be gabogabo ya kepai ma faligigi luwaga.

44 Ya fuyoma, iyen,
 Yada kiukiu, la'ina doha dogo nimana,
 gabogabo yai ya pohe hasaema E ita.

Yo fede Ilaidiya ya faliba iye,

U lau Kin Ahaba u faliba uwe, “Usa ibe i eli buluhim be em ai saliyoti u awa u lidi.”

⁴⁵ Hige walolona, galewa ya faduba. Hwayahwayau ya fatubu ya towa yo ya usa la'ila'i. Na Kin Ahaba ena saliyoti yai ya awa be ya lau Desilili nu'una.

⁴⁶ Ilaidiya ena adidili GUYAU lisina yai ya abi, be ana luhuluhu ya abi hitin. Ya faluhu no'uno'u lawen ana bwa'ulu yai na ya lautafotafo, be Ahaba ena saliyoti ya famuli, na ya bwa'i ya lau Desilili nu'una.

19

Ilaidiya ya Gela Lau Sainai Tu'ana

1 Kin 19:1-9

¹ Ahaba ya mahano luma yai, Ilaidiya ginauli mahudo'ina ya ginauli wasadi Desabela ena ya dede. Habahim ena ya liba komakoman, sidohana Baineti yai Ba'ala edi peloweta mahudo'ina ena wunuwunuidi.

² Be Desabela wasa tau lawenna ya dui ya lau Ilaidiya lisina, iyen,

Bobon maihala doha ite yau haba E wunuim doha peloweta wa wunuidi. Yena yau hige ya ginauli, yaubada hahaisa haba sa fakamkamnagu yo hinaga sa wunuigu.

³ Ilaidiya ya 'wasabu be ya gela ya lau Belesiba, mwahulina debana yai. Diuda Nu'una yai ya mahano be amainiya ena tau paisowa ya lau afulen.

⁴ Na lahai esega ya lawen ee-, ya mahano nu'u pitapitalina yai, yo fede, ya lau oyagi kiukiu hesana *uya'uya* ubuna yai ya ta'ai, na ya an'eta bena ya pe'i. Iyen,

GUYAU, Yau a'ai! Egu mwahuli u abifahi aho te, pa'ana yau doha afa wahagu hige ai loholoho.

⁵ Yo fede ya eno lidi.

Ma esega na anelu ya abi'ona, na ya faliba iyen, U obiyo be u an'an.

⁶ Ya mainene ta'i'ili na kuluna sadaina yai fwalawa tegategana mani'o yai sa gabu yo ile ma ho'owana sa ota'ota ya itadi. Yo fede ya an'an yo ho'owa ana ya nom na ya eno fuyo.

⁷ Habahim GUYAU ena anelu ya fuyoma ya abi'ona fuyoi na ya faliba iyen,

U obiyo be fwalawa am hesa u an. Em adau te ya lofa.

⁸ Yo fede ya obiyo ya an'an yo ho'owa ana ya nom. Ya adidili be lahai 40 yo i'ipa 40 ya lawen ee-, ya mahano Sainai Tu'ana yai. Tu'ana mate Yaubada ena tu'a.

⁹ Maihonana ya lau duyufi yai ya eno.

GUYAU Ya Tau mahata Ilaidiya Lisina Yai

1 Kin 19:9-18

Habahim GUYAU ya faliba iyen,

Ilaidiya, somo amaite'i wa ginaginauli?

¹⁰ Ilaidiya GUYAU alinana ya bui iyen,

Gigibwali Yaubadana, fuya ou'ouli um moho em E paisowa. Isalaela dodogadi em yali

ota'ota fahina sa 'waiyo'o'en, em antalasang katakatandi sa dem fahifahidi yo em peloweta sa wunuidi. Yau ibogu moho, na aho te bena sa wunuigu hinaga.

¹¹ Yo fede GUYAU iyen,
U lau u obiyo ai matagu pa'ana haba E bayawa.

Ilaidiya ya obi'obiyo na GUYAU ya bayawa, yo fede hwayahwayau adi'adidilina ya towa lau oya yai be ya lubi dailidi yo ume'ehu ya lubi gisigisidi. In moho GUYAU hige hwayahwayau ganahewana yai. Hwayahwayau mulina yai mate mwanu'unu'u, na GUYAU hige mwanu'unu'u ganahewana yai hinaga.

¹² Mwanu'unu'u mulina yai, oyagi ala'alana, in moho GUYAU hinaga hige oyagi ala'alana ganahewana yai. Oyagi ala'alana mulina yai, fa'atu fenafena daudaumwalina,

¹³ Ilaidiya ya atahi. Yo fede ana luhuluhu ya solu hiti'i be nenena ya fakou, na ya lau duyufi aba luhuluhu launa yai ya obiyo.

Habahim alina hesa ya atahi iyen,
Ilaidiya, somo amaite'i wa abi'abi'i?

¹⁴ Ilaidiya iyen,
Gigibwali Yaubadana, fuya ou'ouli um moho em E paipaisowa. In moho Isalaela dodogadi em yali ota'ota fahina sa 'waiyo'o'en yo em antalasang katakatandi sa dem fahifahidi na em peloweta baineti yai sa wunuidi. Yau ibogu moho na aho te hinaga bena sa wunuigu!

15 GUYAU ya faliba iyen,

U fuyo em aba laoma yai be u lau nu'unu pitapitalina hesa Damaseko sadaina yai. Yena wa mahano, oliwe masina u abi be u fagoi Hasaela ai boluboluna. Haba ya famala Siliya edi kin.

16 Yo Nimsi natuna, Dehu boluboluna yai hinaga u fagoi. Haba ya famala Isalaela edi kin, yo Safata natuna Ilaisa, Abela Mehola dogana ai boluboluna hinaga u fagoi. Haba ya lau fadamahim, in peloweta.

17 Yena sai hesa Hasaela lebena yai ya gela, Dehu haba ya wunui, na salumadi Dehu lebena yai sa gela, Ilaisa haba ya wunuidi.

18 Na Isalaela ou'oulidi 7,000, - salumadi hige ti laulau'u'ula lau Ba'ala lisina e oitaudi haisa lisidi.

GUYAU Ilaisa ya Fagabi

1 Kin 19:19-21

19 Ilaidiya amainiya ya lau Safata natuna, Ilaisa ya lobahi, gabu la'ila'ina yai tanohi ya giyagiyali. Gabuna yai mate tatau safuhudohudo'i luwaga, taumoho esega - esega ena bulumakau luwaga gabu yai sa paipaisowa. Bulumakau ofi'ofidi luwaga ma'edi Ilaisa sa mulimulita. Ilaidiya ya lau lebena be ana luhuluhu ya pei lawen Ilaisa dabayalona yai.*

20 Yo fede ena bulumakau ya lau afuledi na Ilaisa ya tafo watan na iyen,

* **19:19** Fuyana luhuluhu ya pei lawen dabayalona yai, aniyona mate in ya famala Ilaidiya ena tau paisowa.

Hola ya lau tinagu yo tamagu ya falafudi yo
ya lau aioniyedi habahim E lau watanim.

Ilaidiya ya libalau Ilaisa lisina, iye,
U fuyo, in moho somo E ginauli lebem yai,
mate u nuwanuwatuhui.

²¹ Habahim Ilaidiya ya lau, na Ilaisa ana
bulumakau ya abidi be ya wunuidi. Aba giyagiyali
oyagina yai, oyagi ya yufi be bulumakau
amainiya ya gabudi be dodoga ya feledi sa andi.

Habahim Ilaidiya ya famuli watan be ya famala
ena tau paisowa.

Buka Tabuna Tefadi
Mark, Acts, and selected excerpts of the Old
Testament in the Buhutu language of Papua New
Guinea

Buk Baibel long tokples Buhutu long Niugini

copyright © 2015 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Buhutu

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-10-06

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Mar 2026 from source files dated 12 Dec 2025

b1271b11-d020-530e-9a26-058206609fc0